

Закон о безбедности саобраћаја на путевима

Закон је објављен у "Службеном гласнику СРС", бр. 53/82 - пречишћен текст, 15/84, 5/86, 21/90 и 28/91. Види: чл. 6. Закона - 53/93. Види: чл. 2. Закона - 67/93. Види: чл. 5. Закона - 48/94. Види: Одлуку УС РС IV број 30/94 - 25/97. Види: чл. 2. Закона - 101/2005. У погледу престанка важења - види: чл. 348. Закона - 41/2009.

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Мере безбедности и друге мере у вези са безбедношћу и унапређењем саобраћаја на путевима спроводе се по одредбама Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима, по одредбама овог закона и по прописима на основу ових закона.

Члан 2.

Ограничење саобраћаја за одређене категорије возила, у одређено време или на одређеном путу, опште ограничење брзине кретања моторних возила, као и друге забране, обавезе и ограничења морају бити саопштена учесницима у саобраћају прописаним саобраћајним знаком.

На делу магистралног и регионалног пута који пролази кроз насељена места може се забранити саобраћај моторним возилима само ако постоји други одговарајући део пута на коме се може нормално одвијати саобраћај тих возила.

Члан 3.

Органи унутрашњих послова прате стање безбедности саобраћаја на путевима, врше контролу и регулисање саобраћаја на путевима и надзор над спровођењем прописа и предузимају друге мере које се односе на безбедност саобраћаја на путевима.

У вршењу послова из става 1. овог члана, органи унутрашњих послова, у оквиру свог делокруга, предузимају и предлажу мере којима се омогућује успешно остваривање права и интереса организација удруженог рада, других организација и грађана у области саобраћаја на путевима, сарађују са органима друштвено-политичких заједница, стручним организацијама у области саобраћаја, удружењима грађана и грађанима и прихватају њихову иницијативу за решавање питања безбедности саобраћаја на путевима.

Члан 4.

Контролу и регулисање саобраћаја на путевима, као и контролу над возачима и возилима на путевима врше радници милиције.

Радници милиције дужни су да учесницима у саобраћају пружају одговарајућу помоћ.

У рејонима војних објеката, на обуци и при вршењу саобраћаја војних јединица и возила на путевима, регулисање саобраћаја изузетно могу да врше и војна лица која одреде надлежни војни органи, у обиму којим се осигурава безбедност осталих учесника у саобраћају.

Члан 5.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају ова значења:

1. "мотокултиватор" је возило на моторни погон које има само једну осовину и највише 16 KS, конструисано да вуче, потискује или носи измењива оруђа за разне привредне радове, односно да служи за погон таквих оруђа или за вучу прикључног возила;

2. "радна машина" је свако возило на моторни погон, осим моторних возила, трактора, мотокултиватора и бицикала са мотором, које је првенствено намењено за вршење одређених радова сопственим уређајима и опремом, и које по конструкционим особинама не може да развије брзину кретања већу од 30 km на час (комбајн, ваљак, грејдер, финишер, копач ровова и др.).

II. САОБРАЋАЈ

1. Укључивање возила у саобраћај и промена начина и правца кретања

Члан 6.

Возач возила на моторни погон кад се укључује у саобраћај из дворишта, гараже или друге површине, ако му је видик заклоњен другим возилом, објектом или предметом или му је видљивост знатно смањена због временских или других прилика, дужан је да на месту где се укључује постави лице које ће омогућити излазак возила на пут.

Члан 7.

При укључивању у саобраћај са земљаног пута као и са површина на којима се не врши саобраћај, возач не сме на тачковима возила износити блато на пут са савременим коловозом.

Члан 8.

Возач не сме да врши полукружно окретање возила на местима где је недовољна видљивост (превоји, кривине, и др.).

Члан 9.

Возач не сме кретањем возила уназад да улази у непрегледну раскрсницу, да се креће преко прелаза пута преко железничке пруге у нивоу, нити да вози на превојима и у кривинама где је прегледност недовољна.

2. Зауостављање и паркирање

Члан 10.

Возач који возило на моторни погон оставља на путу, дужан је да предузме све потребне мере ради спречавања неовлашћених лица да возило ставе у покрет, а нарочито:

1. да прекине рад мотора и узме са собом кључ за стављање мотора у покрет,
2. да на возилу за које је прописано да мора имати уређај за обезбеђење возила од крађе постави овај уређај у положај којим се спречава покретање возила,
3. да затвори све прозоре на кабини и каросерији,
4. да закључа браве на свих вратима возила и кључеве узме са собом.

Члан 11.

Ради спречавања да возило на моторни погон само крене са места на коме је остављено, возач је дужан да предузме следеће мере:

1. да стави ручицу мењача у одговарајући степен преноса и по потреби притегне паркирну кочницу,
2. ако је возило остављено на путу са уздужним нагибом, да окрене предње тачкове према ивичњаку тротоара или коловоза - ако се возило оставља на низбрдици, односно да окрене предње тачкове према средини коловоза - ако се возило оставља на узбрдици,
3. да стави клинасте подметаче под одговарајуће тачкове возила ако је на путу са уздужним нагибом остављено возило које по прописима мора имати такве подметаче.

3. Превоз лица и терета моторним и прикључним возилима

Члан 12.

На моторном и прикључном возилу могу се, у саобраћају на путу, превозити лица само у оном броју који је означен у саобраћајној дозволи за то возило.

Члан 13.

Прикључно возило у коме се превозе путници може бити придодато само аутобусима у локалном превозу.

Члан 14.

Аутобусима и тролејбусима, којима се врши јавни превоз као и аутобусима којима се врши превоз лица за сопствене потребе, може се превозити онолико лица колико има уграђених седишта и одређених места за стајање.

Број места за стајање утврђује се на основу фабричке документације о дозвољеном оптерећењу возила и уписује се у саобраћајну дозволу.

У аутобусу и тролејбусу у коме су предвиђена места за стајање морају бити уграђени држачи.

Обавештење о броју седишта и места за стајање мора бити истакнуто на видном месту у возилу.

Члан 15.

Аутобуси и тролејбуси који поред уграђених седишта имају и одређена места за стајање, не смеју да се на путу крећу брзином већом од 50 km на час.

Члан 16.

У аутобусима и тролејбусима којима се врши јавни превоз забрањено је пушење.

Члан 17.

На теретним моторним возилима, у простору одређеном за смештај терета, могу се превозити највише пет лица која раде на утовару или истовару терета.

Лица из става 1. овог члана не смеју у возилу стајати нити седети на страницама каросерије, на нестабилном терету или на терету који прелази висину товарног сандука.

На теретном моторном возилу које нема странице на каросерији у простору за смештај терета и на теретном возилу са аутоматским истоваривачем не смеју се превозити лица.

Члан 18.

На теретном моторном возилу у простору одређеном за смештај терета изузетно се могу превозити радници од места становања до места рада и обратно, као и са једног места рада на друго (у даљем тексту: скупни превоз), под условом да возило има: седишта причвршћена за под каросерије, странице на каросерији високе најмање 120 см, чврст спољни наслон висок најмање 120 см на задњим седиштима, као и на седиштима дуж ивице каросерије ако су њене странице ниже од 120 см носач цераде и цераду са два отвора за вентилацију и степенице за улазак и излазак лица која се превозе.

Укупна тежина лица која се превозе у теретном моторном возилу у простору за смештај терета не сме да пређе 70% носивости возила и за свако лице које се превози мора да буде обезбеђено седиште ширине најмање 45 см.

У случају евакуације или пружања помоћи у елементарним или другим непогодама, теретним моторним возилом може се вршити скупни превоз лица иако нису испуњени услови из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 19.

Теретно моторно возило којим се врши скупни превоз, не сме се кретати брзином већом од 50 km на час.

Члан 20.

Ако се теретним моторним возилом превози стока, у простору за смештај терета не смеју се превозити лица.

Члан 21.

У теретним моторним возилима у простору за смештај терета не смеју се скупно превозити лица млађа од 14 година, а појединачно смеју само уз пратњу пунолетног лица.

Члан 22.

У затвореном простору моторног или прикључног возила који се не може изнутра отворити, не смеју се превозити лица осим у возилима органа унутрашњих послова, органа правосуђа и оружаних снага Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 23.

Теретним моторним возилом којим се врши скупни превоз, може управљати само возач који је најмање три године управљао возилом оне категорије којој припада возило којим се врши превоз лица.

Члан 24.

Забрањен је превоз лица на спољним деловима моторног и прикључног возила, сем лица која послове свог радног места врше у вези са наменом тог возила (ватрогасно возило, возило градске чистоће, возило електродистрибуције и сл.).

Члан 25.

На прикључном возилу, које вуче теретно моторно возило, забрањен је превоз лица.

4. Превоз лица тракторима и прикључним возилима које вуку трактори

Члан 26.

На трактору је забрањен превоз лица, осим на седиштима ако су уграђена поред седишта возача.

У прикључном возилу које вуче трактор може се вршити превоз лица која обављају утовар или истовар терета или ради обављања пољопривредних радова.

Превоз лица у прикључном возилу које вуче трактор може се вршити само ако трактор вуче једно прикључно возило.

У прикључном возилу са аутоматским истоваривачем које вуче трактор могу се превозити лица, само кад је тај уређај искључен.

Трактор који вуче прикључно возило којим се врши превоз лица не сме се кретати брзином већом од 25 km на час.

Члан 27.

У прикључном возилу које вуче трактор може се превозити највише пет лица.

За време превоза, лица морају седети на поду товарног сандука или на товару ако товар не прелази висину товарног сандука и не смеју ускакати и искакати док је возило у покрету, нити се налазити на спољним деловима возила или на прикључним оруђима која вуче трактор.

Члан 28.

Скупни превоз прикључним возилом које вуче трактор изузетно се може вршити само ради обављања пољопривредних радова, и то од места становања до места рада и обратно, односно са једног места рада на друго, као и у случајевима евакуације или пружања помоћи у елементарним непогодама, односно у саобраћајним незгодама и удесима или другим несрећама.

Члан 29.

Трактором који вуче прикључно возило у коме се врши скупни превоз може управљати само возач који је најмање три године провео на управљању овом категоријом возила.

5. Саобраћај трактора који вуку запрежно возило

Члан 30.

У саобраћају на путу, осим на магистралним путевима, трактор може вући само једно запрежно возило које је посебно преуређено за тракторску вучу и регистровано по одредбама члана 132. овог закона, и то само ако се тим возилом врши превоз пољопривредних производа или обављају пољопривредни радови.

Запрежно возило које вуче трактор мора имати точкове са пумпаним, сунђерастим или сличним гумама.

Запрежно возило мора бити тако прикључено уз трактор да је раздаљина између трактора и запрежног возила увек иста, да је обезбеђена стабилност оба возила и да се при нормалној употреби онемогући одвајање прикључног возила од трактора.

Члан 31.

Запрежно возило које вуче трактор, поред прописаних уређаја за запрежно возило, мора у саобраћају на путу имати на задњим точковима исправне уређаје за заустављање и на радној страни два црвена светла за означавање возила и показиваче правца прописане за моторна и прикључна возила.

Ако трактор који вуче запрежно возило на равном путу може да развије брзину већу од 20 km на час, запрежно возило мора да има и прописана стоп светла, која су повезана са уређајем за заустављање.

Укупна тежина запрежног возила које вуче трактор у саобраћају на путу не сме прећи 3.000 килограма.

Члан 32.

На запрежном возилу које вуче трактор може се превозити највише три лица која обављају утовар или истовар терета или обављају пољопривредне радове.

Лица која се превозе на запрежном возилу које вуче трактор не смеју стајати у возилу, седети на страницама возила или на нестабилном терету нити се налазити на руди за време кретања возила.

6. Саобраћај радних машина и мотокултиватора

Члан 33.

Радна машина која се креће снагом сопственог мотора може у саобраћају на путу имати само оне прикључке који служе намени радне машине.

Ако радна машина нема светлосно-сигналне уређаје за давање светлосних знакова (стоп светла и показиваче правца), возач односно пратилац је дужан да о промени правца кретања возила благовремено даје знак руком.

Члан 34.

Радна машина у саобраћају на путу мора имати исправне уређаје за управљање и за заустављање.

На радној машини или прикључку за време вожње могу се налазити само возач и пратилац.

Радна машина која прекорачује границе дозвољених димензија, укупне тежине или осовинског оптерећења може се кретати у саобраћају на путу само уз посебну дозволу за ванредни превоз.

Члан 35.

Мотокултиватор може у саобраћају на путу имати само оне прикључке који су за ту сврху произведени.

Ако мотокултиватор нема светлосно-сигналне уређаје за давање светлосних знакова (стоп светла и показиваче правца), возач је дужан да о промени правца кретања возила благовремено даје знак руком.

Члан 36.

Мотокултиватор у саобраћају на путу мора имати исправне уређаје за управљање и за заустављање.

На мотокултиватору се за време вожње може налазити само возач.

У прикључном возилу које вуче мотокултиватор у саобраћају на путу, дозвољен је превоз највише три лица, која раде на утовару и истовару терета или обављању пољопривредних радова.

Превоз лица у смислу става 3. овог члана може се вршити само ако мотокултиватором у саобраћају на путу управља лице које има важећу дозволу за возача трактора.

7. Саобраћај бицикала, бицикала са мотором и мотоцикала

Члан 37.

На магистралним и регионалним путевима забрањена је вожња бицикла деци млађој од 12 година.

Деца која су кроз саобраћајно васпитање у школама и другим установама за васпитање и образовање оспособљена за вожњу бицикла и о томе им је издата потврда, могу, на локалним путевима, самостално управљати бициклом ако нису млађа од 9 година.

Бициклом у саобраћају на локалним путевима могу управљати и деца са навршених 7 година, ако их прати лице које је старије од 16 година.

Члан 38.

Бициклом са мотором у саобраћају не сме управљати лице које није навршило 14 година.

Члан 39.

Возач бицикла или бицикла са мотором ако је старији од 18 година сме да превози само дете до 7 година старости, и то ако на оваквом возилу постоји посебно уграђено седиште испред возача.

Возач мотоцикла сме да превози само лице старије од 7 година, али само на седишту намењеном за превоз лица и то тако да ово лице опкорачи возило.

Возач мотоцикла не сме да превози лице које је под утицајем алкохола, или које не може собом да влада.

Члан 40.

Бицикл, бицикл са мотором и мотоцикл у саобраћају на путу могу имати приколицу са два точка прикључену тако да је обезбеђена стабилност возила. Ова приколица не сме бити шира од 0,8 m, и на задњој левој страни мора имати троугласти катадиоптер.

Члан 41.

У приколицама из члана 40. овог закона, као и у товарном сандуку трицикла, трицикла са мотором и мотоцикла на три точка не смеју се превозити лица.

Члан 42.

На магистралним и регионалним путевима забрањено је учење вожње на бициклу и бициклу са мотором.

Члан 43.

Бицикл и бицикл са мотором, кад се крећу по бициклическој стази, не смеју се кретати брзином већом од 40 km на час.

8. Саобраћај запрежних возила и кретање стоке

Члан 44.

Сматра се да возач управља запрежним возилом ако то чини из возила или ако води стоку идући испред или поред ње.

Возач запрежног возила дужан је да води стоку при преласку преко пута резервисаног за саобраћај моторних возила и на прелазу пута преко железничке пруге у нивоу без браника или полубраника.

Члан 45.

Возач запрежног возила које се креће иза другог запрежног возила дужан је да се креће иза тог возила на довољном одстојању, а најмање на одстојању од 50 метара, да би се омогућило претицање бржих возила.

Члан 46.

Лицима која се превозе запрежним возилом на путу, забрањено је стајати у возилу, седети на страницама возила и налазити се на руди за време кретања возила.

Члан 47.

За запрежно возило које се креће на путу може бити привезано само једно грло стоке и то са десне стране задњег дела возила.

Члан 48.

Преко магистралних и регионалних путева стока се може прегонити само на прегледном делу пута, при чему се морају предузети потребне мере да се не омета и не угрожава безбедност саобраћаја.

Прелажење стоке у стаду или крду преко путева из става 1. овог члана морају осигуравати најмање два гонича који се постављају с једне и с друге стране прелаза.

Члан 49.

На јавним путевима забрањено је храњење, задржавање и остављање стоке.

На магистралним и регионалним путевима забрањено је гонити стоку у стаду или крду и прикупљати је ради гоњења на испашу.

Општински орган унутрашњих послова може, код сезонске сеобе стоке, изузетно дозволити гоњење стоке у стаду или крду на магистралним и регионалним путевима и одредити потребне мере безбедности.

Члан 50.

Кад се стока гони или води јавним путем, гонич стоке дужан је да обезбеди да лева половина коловоза буде слободна за саобраћај.

На јавним путевима гоничи су дужни да стоку која се креће у већем броју гоне у одвојеним групама да би се возилима омогућило безбедније претицање.

Када се стока гони у стаду или крду ноћу, на почетку и на крају стада, односно крда мора се налазити по један гонич који је дужан да носи упалено светло видљиво за друге учеснике у саобраћају који му долазе у сусрет, односно који се крећу иза њега.

9. Кретање пешака

Члан 51.

Пешаци, бициклисти и јахачи, ако за њихово кретање не постоје посебно изграђене стазе могу, за своје кретање по путу, користити највише један метар ширине коловоза, рачунајући од одговарајуће ивице коловоза.

Члан 52.

Пре ступања на коловоз ради обилажења неке препреке која се налази на тротоару пешак је дужан да нарочито обрати пажњу на удаљеност и брзину кретања возила које му се приближава како би могао оценити да ли ступањем на коловоз не угрожава безбедност саобраћаја.

Члан 53.

Колона пешака која се коловозом креће под руководством водича (организована колона) не сме бити толико дуга да својом дужином онемогућава нормално вршење саобраћаја.

Ако се коловозом креће више организованих колона пешака одстојање између појединих колона мора бити најмање 30 метара.

Ноћу и у условима смањене видљивости као и у другим случајевима кад то захтева безбедност саобраћаја, пешаци који се крећу по коловозу у организованој колони, осим кад се крећу одобрене поворке и војне јединице, дужни су да се крећу у колони по један.

10. Вучење возила

Члан 54.

Вучење возила на моторни погон на путу, може да се врши помоћу ужета, круте везе (руде) и ослањањем или вешањем возила о вучно возило.

Помоћу ужета не сме да се вуче возило на моторни погон на коме су неисправни уређаји за управљање или уређаји за заустављање, нити теретно моторно возило и аутобус.

Крутом везом не сме да се вуче возило на моторни погон које нема исправан уређај за управљање нити возило на моторни погон теже од вучног возила ако му је неисправна радна кочница.

Члан 55.

Ако се вучење возила на моторни погон врши помоћу ужета или круте везе, лице које управља вученим возилом мора да има одговарајућу дозволу за управљање оном категоријом возила којој припада возило које се вуче.

Члан 56.

Вучење натовареног теретног моторног возила, односно трактора са прикључним возилом дозвољено је само до првог места погодног за претовар терета, а изузетно и до места на коме се може отклонити квар на возилу.

Члан 57.

Одстојање између вучног и вученог возила на моторни погон, ако се вуче ужетом мора да износи три до пет метара, а ако се вуче помоћу круте везе може да износи и мање од три метра.

Члан 58.

Возило на моторни погон које на путу вуче друго неисправно возило на моторни погон не сме се кретати брзином већом од 40 km на час.

Вученим возилом забрањено је превозити лица.

11. Наизменично пропуштање возила

Члан 59.

Организација удруженог рада која је због извођења радова на путу принуђена да организује наизменично пропуштање возила из супротних смерова једном саобраћајном траком, регулише ово пропуштање постављањем привремених уређаја за давање светлосних саобраћајних знакова на крајњим тачкама овакве деонице пута. Ако је деоница краћа и прегледна читавом својом дужином и ако радови кратко трају, ово регулисање могу вршити и одређена лица из организације удруженог рада и то наизменичним дизањем, односно спуштањем црвене и зелене заставице или постављањем црвене или зелене табле округлог облика.

У случају регулисања саобраћаја помоћу црвене и зелене заставице односно црвене и зелене табле, пролаз имају она возила која наилазе из смера где је подигнута зелена заставица, односно постављена зелена табла.

12. Пробне вожње

Члан 60.

За пробне вожње при којима се ради испитивања својства произведених или преправљених возила на моторни погон, мора одступати од појединих одредаба прописа о безбедности саобраћаја на путевима, потребно је посебно одобрење.

Члан 61.

Одобрење из члана 60. овог закона издаје општински орган унутрашњих послова.

Одобрење за пробне вожње, које се врше на територији два или више општинских органа унутрашњих послова, као и на путевима на којима контролу и регулисање саобраћаја врше посебне јединице саобраћајне милиције, издаје Републички секретаријат за унутрашње послове.

Ако би се пробном вожњом могли оштетити пут или путни објекти, одобрење за пробну вожњу издаје се у сагласности са надлежним органом, односно организацијом која управља путем на коме се врши пробна вожња.

Члан 62.

Захтев за издавање одобрења за пробну вожњу треба да садржи: врсту и тип возила, сврху пробе, име и презиме возача и број његове возачке дозволе, податке о лицима која ће се за време вожње налазити у возилу, назив пута и релацију на којој се пробна вожња врши, време извођења, назначење одредаба из прописа о безбедности саобраћаја од којих ће се одступити и посебне мере безбедности које је организатор пробне вожње дужан о свом трошку предузети за време вожње.

Члан 63.

Возило на моторни погон којим се врши пробна вожња, поред регистарских односно пробних таблица, мора бити на предњем и задњем делу посебно обележено натписом "ПРОБНА ВОЖЊА".

13. Спортске и друге приредбе на путу

Члан 64.

За одржавање спортских и других приредаба на путу потребно је посебно одобрење.

Одобрење из става 1. овог члана издаје орган унутрашњих послова, сходно одредбама члана 61. овог закона.

Члан 65.

Захтев за издавање одобрења мора бити поднет надлежном органу најмање 15 дана пре дана почетка одржавања приредбе.

Захтев треба да садржи: назив организатора, пут и релацију на којој ће се приредба одржати, време одржавања и мере које организатор предвиђа да предузме за обезбеђење учесника и гледалаца приредбе.

Уз захтев се мора приложити програм приредбе и правила такмичења.

Члан 66.

Ако се спортска приредба на којој се моторна возила такмиче у брзини одржава на путу на коме се за време приредбе искључује саобраћај (трке на затвореној стази), захтеву за издавање одобрења за одржавање такве приредбе мора се приложити сагласност органа или организације која се стара о одржавању пута на коме се приредба одржава.

Члан 67.

Захтев за издавање одобрења за одржавање спортских и других приредаба на путу одбиће се уколико није благовремено поднет или ако се утврди да организатор не може обезбедити потребан ред и спровести одговарајуће мере за обезбеђење учесника и гледалаца приредбе, као и ако би се обуставом саобраћаја на важним саобраћајним

правцима у већој мери ометао или угрожавао саобраћај на путу.

У одобрењу за одржавање приредбе на путу надлежни орган унутрашњих послова нарочито ће нагласити мере безбедности које је организатор приредбе дужан да предузме као и начин на који је организатор дужан да обавести јавност о мерама ограничења саобраћаја и другим мерама које ће предузети поводом одржавања приредбе.

Члан 68.

Такмичаре који учествују на приредби могу пратити само возила обележена посебном ознаком коју одређује организатор приредбе. Примерак ове ознаке организатор доставља органу надлежном за издавање одобрења и свим органима унутрашњих послова општина преко чијих територија пролазе путеви на којима се приредба одржава, најдоцније пет дана пре почетка приредбе.

Члан 69.

Организатор је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа после одржавања приредбе уклони са пута све знакове упозорења, обавештења и друге ознаке, уређаје и предмете који су били постављени у вези са одржавањем приредбе.

Члан 70.

Ако утврди да организатор није предузео мере безбедности наведене у одобрењу, орган унутрашњих послова који је издао одобрење за одржавање приредбе може одобрење повући и приредбу забранити.

Радник органа унутрашњих послова који је одређен да се стара о безбедности саобраћаја на приредби може наредити да се приредба која је у току прекине, ако установи да организатор није предузео мере наведене у одобрењу или ако то захтевају други разлози безбедности.

III. ДУЖНОСТИ У СЛУЧАЈУ САОБРАЋАЈНЕ НЕЗГОДЕ

Члан 71.

Сваки учесник у саобраћајној незгоди у којој је било погинулих или повређених лица или у којој је настала већа материјална штета, дужан је:

1. да остане на месту саобраћајне незгоде и сачека долазак органа овлашћеног за вршење увиђаја, с тим што се може привремено удаљити само ради пружања помоћи лицима повређеним у незгоди или ако му је самом потребна помоћ или ради обавештавања надлежних органа о незгоди;

2. да предузме све што је у његовој моћи да се отклоне опасности од настајања нове саобраћајне незгоде на истом месту, да се не мења стање на месту незгоде, и да се чувају постојећи трагови под условом да се на тај начин не угрожава безбедност саобраћаја;

3. да о саобраћајној незгоди одмах обавести најближи орган унутрашњих послова, а ако је било повређених лица најближу организацију удруженог рада у области здравства.

Ако учесник из става 1. овог члана, није у могућности да о саобраћајној незгоди обавести орган унутрашњих послова, односно организацију удруженог рада у области здравства, то је дужно да учини свако друго лице које се затекне или наиђе на место незгоде.

Члан 72.

Органи унутрашњих послова дужни су да одмах по сазнању изађу на место саобраћајне незгоде у којој је било погинулих или повређених лица или у којој је настала већа материјална штета.

Члан 73.

Организација удруженог рада у области здравства када прими на лечење лице повређено у саобраћајној незгоди и у случају када повређено лице умре у здравственој организацији од задобијених повреда, дужна је да о томе одмах обавести орган унутрашњих послова општине на чијој територији је њено седиште.

Члан 74.

Непосредни учесници у саобраћајној незгоди у којој је настала само материјална штета мања од 10.000 динара, дужни су:

1. да одмах са коловоза уклоне возило и друге предмете који су услед саобраћајне незгоде остали на коловозу;

2. да један другоме покажу исправе о идентитету, регистрацији, осигурању возила и о праву на управљање возилом.

Ако на месту саобраћајне незгоде из става 1. овог члана није присутан власник, односно корисник другог возила које је учествовало у саобраћајној незгоди, присутни возач, учесник у саобраћајној незгоди, дужан је да одсутном власнику, односно кориснику другог возила, достави своје име и презиме и адресу стана.

Члан 75.

Заједница осигурања имовине и лица код које је корисник, односно сопственик возила осигуран од одговорности за штету причињену трећим лицима, дужна је да општински орган за унутрашње послове надлежан по месту настанка саобраћајне незгоде у којој је настала само мања материјална штета, обавештава о броју саобраћајних незгода и

висини причињене материјалне штете.

Заједница осигурања је дужна да извештаје из става 1. овог члана, доставља најкасније до 15. јануара текуће године за протеклу годину.

IV. ВОЗАЧИ

1. Услови за управљање возилима

Члан 76.

Трактором у саобраћају на путу може управљати самостално само лице које има важећу дозволу за возаче трактора или важећу возачку дозволу која даје право на управљање моторним возилима категорије Б, Ц и Д.

Члан 77.

Возач трактора мора испуњавати здравствене услове који су прописани за возаче моторних возила категорије Б.

Члан 78.

Радном машином, мотокултиватором и бициклом са мотором у саобраћају на путевима може управљати само лице коме је издата потврда о познавању саобраћајних прописа, односно лице које поседује важећу возачку дозволу или дозволу за возача трактора.

Члан 79.

Дозвола за возача трактора одузеће се возачу у случајевима и под условима који су одредбама чл. 196. и 198. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима прописани за одузимање возачке дозволе.

Решење о одузимању дозволе за возача трактора у смислу става 1. овог члана и решење о одузимању возачке дозволе на основу члана 196. и члана 198. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима, доноси општински орган унутрашњих послова који возача води у евиденцији.

Радник милиције који врши контролу и регулисање саобраћаја на путевима ће на лицу места привремено одузети дозволу за возача трактора и возача искључити из саобраћаја када се стекну основи и услови из члана 197. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима, прописани за привремено одузимање возачке дозволе.

Радник милиције који је у смислу става 3. овог члана одузео дозволу за возача трактора и орган унутрашњих послова чији је радник одузео дозволу, са одузетом дозволом поступиће на начин прописан у члану 197. ст 5-7. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима.

Члан 80.

Возачу трактора коме је изречена мера безбедности или заштитна мера забране управљања трактором, та забрана ће се уписати у његову дозволу за возача трактора, односно у важећу возачку дозволу из члана 76. овог закона.

Члан 81.

Возач трактора коме је забрана управљања трактором уписана у дозволу за возача трактора, односно у важећу возачку дозволу из члана 76. овог закона, возач трактора коме је дозвола за возача трактора одузета на основу члана 79. став 1. овог закона, као и возач трактора коме је дозвола за возача трактора привремено одузета на лицу места на основу члана 79. став 3. овог закона, не сме да у саобраћају на путу управља трактором за време трајања забране, односно за време за које му је дозвола за возача трактора одузета.

Члан 82.

Запрежним возилом на јавним путевима може управљати само лице старије од 14 година.

2. Оспособљавање кандидата за возаче

Члан 83.

Образовање лица за занимање возача у систему усмереног образовања, врше организације удруженог рада у области образовања на основу прописа о усмереном образовању, по програму који обухвата најмање садржај програма донетог у складу са овим законом.

Оспособљавање кандидата за занимање возача моторних возила и возача трактора може да се врши по одредбама овог закона најкасније до почетка школске 1983/84. године. После овог рока образовање лица за занимање возача моторних возила и возача трактора вршиће се искључиво у систему усмереног образовања.

Члан 84.

Оспособљавање кандидата за возаче моторних возила и возаче трактора могу да врше организације удруженог рада.

Оспособљавање кандидата за возаче моторних возила и возаче трактора могу да врше и друштвене организације и удружења грађана чији су циљеви унапређивање безбедности саобраћаја на путевима.

Друштвене организације и удружења грађана чији су циљеви унапређивање безбедности саобраћаја на путевима, оспособљавање кандидата за возаче моторних возила и возаче трактора, врше непосредно у својим радним заједницама.

Члан 85.

Организације удруженог рада и радне заједнице из члана 84. овог закона (у даљем тексту: центри за обуку возача) морају бити опремљени тако да могу успешно да оспособљавају кандидате за возаче за безбедно управљање возилом у саобраћају на путу.

Члан 86.

Као инструктор за обучавање кандидата за возача трактора из области управљања возилом, може бити ангажовано и лице које нема дозволу за возача - инструктора под условом да је најмање три године управљало моторним возилом Б, Ц или Д категорије и које је посебно обучено за управљање трактором, или возач трактора који је на управљању трактором провео најмање три године.

Члан 87.

Центри за обуку возача поред општих услова за извођење наставе, морају имати:

1. средства, уређаје и учила за оспособљавање кандидата за возаче,
2. возила на моторни погон оне категорије за коју врше обуку, и
3. одговарајући стручни кадар за теоретско и практично оспособљавање кандидата за возаче.

Ближе прописе о условима из става 1. овог члана доносе Републички секретаријат за унутрашње послове и Републички секретаријат за образовање и науку.

Члан 88.

Почетна обука из управљања возилом може се вршити само на уређеном полигону или другом простору који за ту сврху одобрени надлежни орган скупштине општине.

Члан 89.

Општински орган за унутрашње послове на чијем подручју се налази седиште центра за обуку возача утврђује да ли овај центар испуњава услове прописане овим законом за вршење делатности оспособљавања кандидата за возаче моторних возила и возаче трактора.

Оспособљавање кандидата за возаче моторних возила и возаче трактора, као делатност организација удруженог рада, друштвених организација и удружења грађана из члана 84. овог закона, уписује се у судски регистар.

Уз захтев за упис у судски регистар подноси се и решење општинског органа за унутрашње послове да су испуњени прописани услови за рад центра за обуку возача.

Члан 90.

У центрима за обуку возача кандидат за возача се оспособљава за безбедно управљање возилом у саобраћају на путу.

Оспособљавање кандидата за возаче могу да врше само лица која имају дозволу за возача - инструктора.

Оспособљавање кандидата за теоретски део испита могу да врше и лица која немају дозволу за возача - инструктора, ако имају најмање вишу стручну спрему и положен возачки испит.

Кандидат за возача може се самостално оспособљавати за теоретски део испита.

Члан 91.

Обучавање кандидата за возаче може се вршити само на возилима која су регистрована у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији и која имају уграђену помоћну кочницу између кандидата и возача - инструктора или дупле команде.

За време извођења обуке у возилу се могу налазити само кандидат и возач - инструктор, а по потреби и лице које је овлашћено да врши надзор над обуком кандидата.

Одредба става 1. овог члана у погледу дуплих команди односно помоћне кочнице не односи се на тракторе и мотоцикле.

Члан 92.

Центри за обуку возача изводе наставу према наставном плану и програму и уредно воде прописане евиденције о обуци кандидата за возаче.

Ближе прописе о наставном плану и програму и евиденцијама које воде центри за обуку возача, доносе у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, Републички секретаријат за унутрашње послове, Републички секретаријат за образовање и науку и Републички секретаријат за здравље и социјалну политику.

Члан 93.

Надзор над радом центра за обуку возача, у погледу испуњавања прописаних услова као и извођења наставе према

наставном плану и програму, врши општински орган унутрашњих послова.

Ако орган унутрашњих послова у вршењу надзора утврди да центар за обуку возача не испуњава прописане услове или наставу не изводи према наставном плану и програму, решењем ће одредити рок до кога се морају испунити прописани услови, односно отклонити утврђени недостаци.

Ако центар за обуку возача у одређеном року не испуни прописане услове, односно не отклони утврђене недостатке, општински орган за унутрашње послове забраниће му привремено рад док не испуни прописане услове, односно не отклони недостатке и о забрани рада обавестиће скупштину општине.

Жалба против решења из става 3. овог члана не одлаже извршење решења.

Члан 94.

Републички секретаријат за унутрашње послове по прибављеном мишљењу Републичког секретаријата за саобраћај може забранити да се врши обучавање кандидата за возаче у управљању моторним возилом и трактором на одређеним магистралним и регионалним путевима и у одређено време, ако то захтевају разлози безбедности саобраћаја.

Решење о забрани из става 1. овог члана, на локалним путевима, може донети општински орган за унутрашње послове по прибављеном мишљењу надлежног органа управе скупштине општине.

Члан 95.

Испит за возача - инструктора може полагати возач који је навршио 23 године живота и има најмање средњу стручну спрему и 3 године возачку дозволу за управљање овом категоријом моторних возила за коју се издаје инструкторска дозвола и који за последњих 5 година није правоснажно осуђен за кривично дело угрожавања безбедности саобраћаја.

Испит за возача - инструктора полаже се пред комисијом коју образује центар за обуку возача.

Испит за возача - инструктора може се полагати и пред високошколском организацијом коју овласти Републички секретаријат за образовање и науку и Републички секретаријат за унутрашње послове.

Испит за возача-инструктора полагаће се по одредбама овог закона најкасније до почетка школске 1983/84. године. После овог рока испит за возача-инструктора полагаће се у васпитно-образовној организацији за стицање образовања за занимање возача моторних возила и возача трактора.

Возачу који је положио испит за возача-инструктора, општински орган унутрашњих послова који га води у евиденцији возача, издаје дозволу за возача-инструктора, са роком важења од три године.

Трошкове полагања испита за возача-инструктора сноси кандидат.

Члан 96.

Ближе прописе о програму и начину полагања испита за возача-инструктора, доносе у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, Републички секретаријат за унутрашње послове, Републички секретаријат за образовање и науку и Републички секретаријат за здравље и социјалну политику.

Ближе прописе о обрасцу дозволе за возача-инструктора, њеном издавању, продужењу, замени и евиденцијама, доноси Републички секретаријат за унутрашње послове.

Члан 97.

Са припремањем кандидата за возача моторног возила и возача трактора у управљању возилом на путу, може се почети кад се утврди да је кандидат стекао потребно знање из прописа о безбедности саобраћаја и управљања возилом на полигону.

У управљању моторним возилом и трактором на путу, може се обучавати и лице које има до једну годину мање од година живота прописаних за издавање дозволе за возача за ону категорију возила у коју спада возило на коме се врши оспособљавање, али испит за возача може полагати тек кад наврши године старости прописане у члану 157. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима, односно у члану 111. овог закона.

Члан 98.

Обуку кандидата у управљању моторним возилом и трактором, возач-инструктор не сме да врши ако је под утицајем алкохола или других опојних средстава, болестан, уморан или у таквом психичком стању да је неспособан да врши сигуран надзор над кандидатом кога обучава.

Возач-инструктор не сме дозволити кандидату за возача да управља возилом ако сматра да кандидат није у довољној мери обучен или да због умора, болести, психичког стања у коме се налази или због утицаја алкохола или других разлога није способан да сигурно управља возилом на путу.

Члан 99.

Кандидат за возача мотоцикла и кандидат за возача трактора може се обучавати у управљању возилом на путу и без надзора возача-инструктора ако је претходно положио испит из прописа о безбедности саобраћаја на путевима или ако већ има возачку дозволу. За време обуке кандидат мора при себи имати потврду о положеном испиту из прописа о безбедности саобраћаја на путевима, односно возачку дозволу.

Мотоцикл односно трактор на коме се врши обучавање мора бити означен таблицама прописаним чланом 155. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима.

Кандидат за возача мотоцикла односно трактора не сме се обучавати возилом на путу док не буде у довољној мери оспособљен за сигурно управљање возилом.

Члан 100.

За време управљања моторним возилом и трактором, кандидат за возача мора код себе да има лекарско уверење да је телесно и душевно способан за управљање моторним возилом и трактором и дужан је да га покаже на захтев овлашћеног лица.

Члан 101.

Висину накнаде за оспособљавање кандидата за возаче моторних возила и возаче трактора, утврђују самоуправним споразумом центри за обуку возача, у складу са прописима о друштвеној контроли цена.

Члан 102.

Републички секретаријат за унутрашње послове донеће ближе прописе о начину обележавања возила на којима се врши обучавање кандидата за возача.

3. Возачки испит

Члан 103.

Испит за возача моторног возила категорије Б, Ц, Д и Е може се полагати само у месту које има прописану путну сигнализацију, савремено уређене раскрснице и путеве са интензивним саобраћајем моторних возила.

Постојање услова из става 1. овог члана утврђује Републички секретаријат за унутрашње послове.

Испит за возача моторног возила категорије А и испит за возача трактора може се полагати и у месту које не испуњава услове прописане у ставу 1. овог члана.

Члан 104.

Возачки испит и испит за возача трактора полаже се пред испитном комисијом коју образује центар за обуку возача.

Испитна комисија се састоји од председника и два члана. Председник и чланови комисије имају своје заменике. Један члан испитне комисије је испитивач за теоретски, а други за практични део испита.

Један члан испитне комисије је радник органа унутрашњих послова кога одреди надлежни општински орган унутрашњих послова, а други члан комисије је из редова возача-инструктора.

Председник испитне комисије и његов заменик морају имати најмање вишу школску спрему и возачку дозволу најмање три године.

Чланови комисије-испитивачи морају имати средњу школску спрему и положен испит за возача - инструктора ове категорије возила за коју кандидат полаже испит.

Трошкове полагања возачког испита, односно испита за возача трактора сноси кандидат.

Трошкови учешћа радника органа унутрашњих послова у испитној комисији, падају на терет центра за обуку возача и уплаћују се у корист средстава општинског органа унутрашњих послова.

Члан 105.

За полагање возачког испита и испита за возача трактора као и за проверу знања о познавању саобраћајних прописа, кандидат подноси пријаву. Ако кандидат за возача полаже испит пред испитном комисијом центра за обуку возача у коме се није оспособљавао, уз пријаву прилаже и потврду центра за обуку возача у коме се оспособљавао, која поред података о броју часова обуке, садржи и мишљење да ли је кандидат оспособљен за самостално управљање возилом у саобраћају на путу.

Лица која поново полагају возачки испит из разлога прописаних у члану 114. став 2. овог закона и лица која тај испит, односно испит за возача трактора поново полагају по члану 119. става 3. овог закона, могу ове испите полагати и без претходног оспособљавања у центру за обуку возача.

Члан 106.

Лице које се пријављује за полагање возачког испита дужно је да уз пријаву поднесе и лекарско уверење да је телесно и душевно способно за управљање возилом оне категорије за коју полаже возачки испит, које не сме бити старије од 6 месеци.

Лекарско уверење издаје се на основу прегледа у коме поред лекара опште праксе обавезно учествују: лекар-специјалиста за очне болести, лекар-специјалиста за нервне болести, психолог, а по потреби и лекари других специјалности.

Члан 107.

На возачком испиту утврђује се да ли је кандидат савладао градиво предвиђено програмом оспособљавања за возача моторног возила.

На испиту за возача трактора утврђује се да ли кандидат познаје саобраћајне знакове и основна правила саобраћаја и да ли поседује практично знање и потребну вештину за управљање трактором.

На провери знања за возача радне машине, возача мотокултиватора, возача трамваја и возача бицикла са мотором утврђује се да ли кандидат познаје саобраћајне знакове и основна правила саобраћаја.

Члан 108.

Проверу знања о познавању саобраћајних прописа кандидата за возача радних машина, возача мотокултиватора, возача трамваја и кандидата за возача бицикла са мотором, врши комисија коју образује центар за обуку возача. Трошкове провере знања сноси кандидат.

Члан 109.

О положеном возачком испиту и испиту за возача трактора, центар за обуку возача издаје кандидату уверење.

О позитивним резултатима које возач покаже у поступку провере знања о познавању саобраћајних прописа, центар за обуку возача издаје возачу уверење.

Уверење из ст. 1. и 2. овог члана издаје се на обрасцу, чији облик и садржину као и врсту, квалитет и боју материјала прописује Републички секретаријат за унутрашње послове.

Члан 110.

Републички секретаријат за унутрашње послове донеће ближе прописе о начину полагања испита за возача моторних возила и возача трактора, о начину провере знања и издавању потврде о познавању саобраћајних прописа.

4. Возачка дозвола, дозвола за возаче трактора и потврда о познавању саобраћајних прописа

Члан 111.

Дозвола за возача трактора издаће се лицу које испуњава ове услове:

1. да је положило испит за управљање трактором;
2. да је навршило 16 година живота;
3. да је душевно и телесно способно за управљање трактором;
4. да му одлуком надлежног органа није забрањено управљање моторним возилом или трактором.

Члан 112.

Дозвола за возача трактора издаје се са роком важења до 10 година а може се издати и са краћим роком важења ако је на лекарском прегледу утврђено да лице коме се дозвола издаје има извесне душевне или телесне недостатке, који још не представљају сметњу за управљање трактором, али постоје изгледи да ће се његово здравствено стање погоршати кроз краће време.

Члан 113.

Дозвола за возача трактора издаће се и лицу које поседује војну возачку дозволу на основу које има право да управља трактором са и без прикључног возила, ако захтев за замену поднесе у року прописаном Законом о основама безбедности саобраћаја на путевима.

Члан 114.

Возачку дозволу, дозволу за возача трактора и потврду о познавању саобраћајних прописа, издаје општински орган унутрашњих послова на чијем подручју лице коме се издаје дозвола има пребивалиште, а лицу које због запослења, студирања или других оправданих разлога борави ван места пребивалишта дуже од три месеца, може издати општински орган унутрашњих послова на чијем подручју лице има боравиште.

Ако возач не затражи издавање возачке дозволе у року од 2 године од дана положеног испита, возачка дозвола се може издати тек након поново положеног возачког испита.

Члан 115.

Дозвола за возача трактора, односно потврда о познавању саобраћајних прописа издаје се на обрасцу чији облик, садржину, боју, врсту и квалитет материјала прописује Републички секретаријат за унутрашње послове.

Члан 116.

Образац возачке дозволе, образац дозволе за возача трактора и образац потврде о познавању саобраћајних прописа може да штампа само организација удруженог рада коју овласти Републички секретаријат за унутрашње послове и не сме се пуштати у слободну продају.

Члан 117.

Кад управља трактором, трамвајем, бициклом са мотором, радном машином или мотокултиватором, возач мора имати при себи важећу дозволу, односно потврду о познавању саобраћајних прописа и дужан је да је покаже на захтев радника органа унутрашњих послова који врше контролу и регулисање саобраћаја на путу, као и на захтев законом овлашћеног радника другог органа.

Власник, односно носилац права располагања возилом из става 1. овог члана, као и возач коме је такво возило поверено на управљање, не сме дати возило на управљање лицу које нема важећу возачку дозволу или дозволу за

возача трактора, односно потврду о познавању саобраћајних прописа.

Члан 118.

Возач возила на моторни погон, који промени пребивалиште, дужан је да се у року од 30 дана од дана доласка у ново пребивалиште пријави органу унутрашњих послова општине на чијој је територији његово ново пребивалиште ради уписа у евиденцију возача.

Члан 119.

Важење возачке дозволе и дозволе за возача трактора продужава на захтев возача општински орган унутрашњих послова који возача води у својој евиденцији.

Члан 120.

Републички секретаријат за унутрашње послове прописаће поступак за издавање, замену, продужење важења и начин вођења евиденције о возачким дозволама и дозволама за возаче трактора, као и поступак за издавање и начин вођења евиденције о издатим потврдама о познавању саобраћајних прописа.

5. Здравствени преглед возача и контрола алкохолисаности

Члан 121.

Редовном здравственом прегледу подлежу:

1. возачи који управљају возилом на моторни погон којима се врши јавни превоз, као и други возачи којима је управљање возилима на моторни погон основно занимање у временским размацама који не могу бити дужи од три године;
2. возачи трактора којима је дозвола издата са краћим роком важења због неповољног здравственог стања - пре сваког продужења важења дозволе;
3. возачи моторних возила за које је на лекарском прегледу утврђено да имају извесне душевне или телесне недостатке који још не представљају сметњу за управљање моторним возилом, али постоје изгледи да ће се њихово здравствено стање погоршати кроз краће време - у року који лекар одреди;
4. возачи моторних возила и возачи трактора који су навршили 65 година живота - у временским размацама који не могу бити дужи од три године.

Члан 122.

Организације удруженог рада које врше јавни превоз, као и друге самоуправне организације и заједнице и органи који врше превоз за сопствене потребе, одговорни су да се возачи из члана 121. овог закона у прописаном року подвргавају редовним здравственим прегледима и да воде евиденције о тим прегледима.

Организација, заједнице и органи за става 1. овог члана не смеју дозволити да њиховим возилом управља возач који се у прописаном року није подвргао редовном здравственом прегледу.

Члан 123.

Здравствене прегледе и издавање лекарских уверења о телесној и душевној способности за управљање возилима на моторни погон врше организације удруженог рада у области здравства које испуњавају прописане услове у погледу кадрова и материјалне опреме за вршење ових послова.

Републички секретаријат за здравље и социјалну политику, прописује врсту, обим и начин вршења здравствених прегледа, услове у погледу кадрова и материјалне опреме за вршење ових прегледа и утврђује које организације удруженог рада у области здравства испуњавају ове услове.

Члан 124.

Одредбе чл. 169. до 172. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима, као и санкције прописане истим законом за повреду ових одредаба, примењују се и на возаче трактора.

Члан 125.

Упућивање на контролни здравствени преглед врши решењем општински орган унутрашњих послова који возача води у евиденцији.

Контролни здравствени преглед возача врши организација удруженог рада у области здравства коју одреди орган унутрашњих послова који је возача упутио на преглед, а која испуњава услове из члана 123. овог закона.

У вршењу контролног здравственог прегледа возача обавезно учествује лекар-специјалиста за болести због којих се возач упућује на лекарски преглед.

Члан 126.

Трошкове редовних и контролних здравствених прегледа возача запослених у својству возача у организацијама удруженог рада и другим организацијама или органима управе или код појединаца, сноси организација, орган управе

или појединац код кога је возач запослен.

Остали возачи само носе трошкове редовних здравствених прегледа, као и трошкове контролних здравствених прегледа ако се на прегледу установи да нису способни за возаче. Ако се на контролном прегледу установи да су способни за возаче, трошкове ових прегледа сноси орган унутрашњих послова који их је упутио на преглед.

Члан 127.

Ако постоје два или више лекарских налаза са опречним мишљењима о здравственој способности возача, сматраће се да је возач неспособан за управљање возилом све до коначног налаза и мишљења посебне другостепене комисије, коју образује Републички секретаријат за здравље и социјалну политику.

Трошкови комисије из става 1. овог члана регулишу се у складу са одредбама члана 126. овог закона.

Републички секретаријат за здравље и социјалну политику прописује поступак за утврђивање здравствене способности возача у случајевима из става 1. овог члана.

Члан 128.

Анализу крви и урина или анализу крви ради утврђивања алкохолисаности возача и других учесника у саобраћају могу вршити само организације удруженог рада у области здравства и органи унутрашњих послова који располажу потребном опремом и стручним кадром за вршење тих послова.

Републички секретаријат за здравље и социјалну политику у споразуму са Републичким секретаријатом за унутрашње послове прописује услове у погледу стручних кадрова и опреме које морају испуњавати организације удруженог рада у области здравства и органи унутрашњих послова који врше анализе из става 1. овог члана, прописује поступак за узимање и транспортовање крви или крви и урина за анализу, методологију здравственог прегледа и утврђује које организације удруженог рада у области здравства и органи унутрашњих послова испуњавају услове из става 1. овог члана.

Члан 129.

Приликом пријема лица на преглед и лечење организација удруженог рада у области здравства, ако установи да је оно возач моторног возила, дужна је да то констатује у његовом здравственом картону и историји болести.

Ако се приликом прегледа или лечења возача основано посумња или утврди да је неспособан да управља свим или појединим категоријама моторних возила, организација удруженог рада у области здравства је дужна да ово констатује у његовом здравственом картону, историји болести и отпусној листи, и да о томе писмено обавести надлежни орган унутрашњих послова одмах, а најкасније у року од 7 дана.

V. ВОЗИЛА

1. Испитивање возила

Члан 130.

Испитивање возила на моторни погон и прикључних возила која се серијски или појединачно производе или преправљају врши организација удруженог рада или друга организација коју овласти Републички секретаријат за унутрашње послове, у сагласности са Републичким секретаријатом за саобраћај и Републичким секретаријатом за привреду.

О испитивању возила из става 1. овог члана издаје се одобрење.

На преправљеним возилима одобрењем се не може смањивати носивост утврђена од стране произвођача приликом производње возила. Возила на којима је по досадашњим прописима одобрењем смањена носивост подвргавају се поновном испитивању ради одређивања стварне носивости приликом наредне регистрације, односно продужења регистрације.

Члан 131.

Организације удруженог рада, као и друге организације и самосталне занатске радње које се баве поправком моторних и прикључних возила дужне су да воде уредну евиденцију о свим оштећеним возилима која су код њих оправљена. Евиденција мора да садржи податке о сопственику односно носиоцу права коришћења возила, о самом возилу, а посебно опис оштећења на возилу, време пријема возила на поправку, као и друге податке који могу бити од значаја за утврђивање кривичне или друге одговорности.

2. Регистрација

Члан 132.

У саобраћају на путевима могу учествовати трактори, радне машине, мотокултиватори, бицикли са мотором, запрежна возила, као и прикључна возила која вуку трактори и мотокултиватори, само ако су регистрована.

За регистровано возило из става 1. овог члана издаје с потврда о регистрацији и регистарске таблице.

Регистарска таблица садржи назив општине и регистарски број возила.

Републички секретаријат за унутрашње послове утврдиће регистрациона подручја за моторна и прикључна возила и прописати облик, величину и начин постављања регистарских таблица за возила из става 1. овог члана, поступак регистрације, образац потврде о регистрацији и вођење евиденције о регистрованим возилима.

Члан 133.

Регистрацију моторних и прикључних возила и возила из члана 132. овог закона врши орган унутрашњих послова општине на чијој је територији пребивалиште сопственика, односно седиште носиоца права коришћења возила.

Члан 134.

Не може се регистровати оно возило на моторни погон или прикључно возило које грађанин, на основу закона или других прописа, не може користити у саобраћају на путевима.

Члан 135.

Трактори који се користе искључиво у пољопривредне сврхе, запрежна возила, радне машине, мотокултиватори и бицикли са мотором подлежу поновној регистрацији само приликом промене сопственика, односно носиоца права коришћења или промене пребивалишта сопственика.

Члан 136.

Трактори који се користе за вршење јавног превоза или за друге радове ван пољопривреде, региструју се под условима предвиђеним за регистрацију моторних и прикључних возила.

Члан 137.

Регистровати се могу само они трактори, као и прикључна и преуређена запрежна возила које вуку трактори за која је на техничком прегледу утврђено да су исправна.

Члан 138.

За возила из члана 132. овог закона издаје се једна од следећих врста регистарских таблица:

1. регистарске таблице за тракторе,
2. регистарске таблице за запрежна возила,
3. регистарске таблице за радне машине и мотокултиваторе,
4. регистарске таблице за бицикле са мотором,
5. регистарске таблице за прикључна возила која вуку трактори и мотокултиватори, а користе се у пољопривреди.

Регистарске таблице за тракторе који се користе у пољопривреди, за мотокултиваторе и за њихова прикључна возила су зелене боје, а све остале регистарске таблице су беле боје.

Члан 139.

Трактори и радне машине у саобраћају на путу морају да имају по две регистарске таблице, а запрежна возила, мотокултиватори и бицикли са мотором - по једну регистарску таблицу.

Регистарске таблице морају на возилу да буду постављене тако да се добро виде и да буду читљиве.

Лаке приколице које се не региструју, а вучене су од стране возила из става 1. овог члана, морају у саобраћају на путу да имају на својој задњој страни регистарску таблицу са поновљеним регистарским бројем вучног возила.

Члан 140.

Кад управља возилом из члана 132. овог закона возач мора да има код себе важећу потврду о регистрацији за то возило и дужан је да је покаже на захтев овлашћеног лица.

Члан 141.

Регистровано возило мора у саобраћају на путу носити оне регистарске таблице које су за то возило издате и чији је број уписан у важећу саобраћајну дозволу, односно у потврду о регистрацији.

Забрањено је на нерегистровано возило стављати и у саобраћају на путу користити регистарске таблице.

Члан 142.

Сопственик односно носилац права коришћења регистрованог возила који отуђи своје возило или промени пребивалиште односно седиште, дужан је да ту промену пријави надлежном општинском органу за унутрашње послове у року од 30 дана.

3. Технички прегледи

Члан 143.

Ради утврђивања техничке исправности трактора, као и прикључних и преуређених запрежних возила која вуку трактори, врше се технички прегледи тих возила.

На техничком прегледу се утврђује да ли возило има прописане уређаје и да ли су ти уређаји у исправном стању, као и да ли испуњава и друге прописане услове за учествовање у саобраћају.

Члан 144.

Технички преглед моторних и прикључних возила, као и возила из члана 143. овог закона, врши организација удруженог рада или друга организација која за то добије овлашћење од Републичког секретаријата за унутрашње послове.

Организација из става 1. овог члана дужна је да изда потврду о утврђеној техничкој исправности возила.

Члан 145.

Републички секретаријат за унутрашње послове донеће ближе прописе о минимуму услова у погледу техничке опреме и кадрова којима мора располагати организација удруженог рада или друга организација која врши технички преглед возила, као и о начину вршења прегледа, издавању потврде и вођењу евиденције о извршеним техничким прегледима.

Члан 146.

Организација која добије овлашћење за вршење техничких прегледа дужна је да обезбеди да уређаји помоћу којих се врше технички прегледи увек буду у исправном стању, да се прегледи врше савесно и на прописани начин и да се уредно воде прописане евиденције.

Ако се приликом надзора утврди да је овлашћена организација престала да испуњава прописане услове, да су уређаји помоћу којих се врши преглед неисправни или да се прегледи не врше савесно и на прописани начин, Републички секретаријат за унутрашње послове може одузети овлашћење за вршење техничких прегледа.

Члан 147.

Технички прегледи моторних и прикључних возила, као и возила из члана 143. овог закона, могу бити редовни и ванредни.

Редовни технички прегледи возила врше се једном годишње, а возила на моторни погон и прикључних возила којима се врши јавни превоз или превоз опасних материја и возила на којима се врши обучавање кандидата за возаче, сваких 6 месеци.

На ванредни технички преглед упућује се возило на моторни погон и прикључно возило које је искључено из саобраћаја због техничке неисправности уређаја за управљање или уређаја за кочење, које је у саобраћајној незгоди толико оштећено да се оправдано може закључити да су на њему оштећени склопови и уређаји који су битни са становишта безбедности саобраћаја, возило на моторни погон које издувним гасовима или на други начин прекомерно загађује ваздух, односно које производи прекомерну буку, као и ако се основано посумња да је на возилу неисправан уређај за спајање вучног и прикључног возила.

Трошкове техничких прегледа возила сноси сопственик, односно носилац права коришћења возила.

VI. САОБРАЋАЈНО-ТЕХНИЧКЕ МЕРЕ

Члан 148.

Техничко регулисање саобраћаја на магистралним и регионалним путевима врши Републички секретаријат за саобраћај, а на локалним путевима и улицама у насељеним местима - општински орган управе надлежан за послове саобраћаја.

Под техничким регулисањем саобраћаја подразумевају се све мере и акције којима се утврђује режим саобраћаја, а нарочито: усмеравање транзитног, теретног, бицикличког, запрежног и пешачког саобраћаја, одређивање једносмерних путева и улица, утврђивање путева и улица у којима се забрањује саобраћај или саобраћај одређене врсте возила, ограничење брзине кретања за све или поједине категорије возила, одређивање простора за паркирање и заустављање возила, утврђивање најбезбеднијег начина регулисања саобраћаја на појединим раскрсницама и слично.

Члан 149.

Инвестициони програм за изградњу и реконструкцију јавних путева и улица у насељеним местима мора, у делу који се односи на саобраћајне услове одговарајућег подручја, садржавати и прогнозу, режим и структуру саобраћаја, прорачун пропусне моћи пута или дела пута, ситуациони план и стационажу саобраћајних знакова и програм рада светлосне сигнализације као и друге податке од утицаја на безбедност саобраћаја.

Члан 150.

Организација удруженог рада, односно орган надлежан за одржавање путева и улица у насељеним местима израдиће за већ изграђене путеве и улице, најкасније у року од две године од дана ступања на снагу овог закона, саобраћајно-техничку документацију о постављању саобраћајних знакова, у складу са усвојеним урбанистичким плановима.

Израђену техничку документацију о постављању саобраћајних знакова прегледа комисија, коју образује орган надлежан за техничко регулисање саобраћаја из члана 148. овог закона, у коју поред представника органа надлежног за унутрашње послове улазе и представници других заинтересованих органа и организација. Организација односно орган из става 1. овог члана дужна је да поступи по примедбама ове комисије.

Усвојену техничку документацију саобраћајних знакова чува организација односно орган надлежан за одржавање

путева и улица у насељеним местима.

Члан 151.

Инвестициони програм за изградњу јавних путева и техничка документација саобраћајних знакова на постојећим путевима су јавни.

Члан 152.

Ради предузимања потребних мера за планирање, контролу и регулисање саобраћаја на путевима, органи и организације надлежни за одржавање путева дужни су давати одговарајуће податке о путу и о саобраћају на путу, које од њих затражи надлежни орган унутрашњих послова.

VII. ПОСЕБНЕ МЕРЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА

Члан 153.

Брзина кретања моторних возила на одређеном путу или делу пута, као и брзина кретања моторних возила у одређене дане или у одређеном временском размаку, може се ограничити само кад то захтевају разлози безбедности саобраћаја, односно ако се може основано очекивати да ће саобраћај бити изузетно јак у време за које се одређује ограничење.

Решење о ограничењу брзине из става 1. овог члана на магистралним и регионалним путевима изван насељених места доноси Републички секретаријат за унутрашње послове у споразуму са Републичким секретаријатом за саобраћај, а на осталим путевима, општински орган унутрашњих послова у споразуму са општинским органом управе надлежним за послове саобраћаја.

Члан 154.

Ради безбедности саобраћаја и обезбеђења његовог несметаног одвијања, као и у случају кад то захтевају разлози одржавања јавног реда и мира, може се обуставити саобраћај или одредити посебно ограничење саобраћаја на одређеним путевима или деловима пута за време док постоје разлози због којих се те мере предузимају.

Решење о обустављању или посебном ограничењу саобраћаја из става 1. овог члана доноси општински орган унутрашњих послова, односно Републички секретаријат за унутрашње послове на путевима на којима овај орган врши контролу и регулисање саобраћаја.

Члан 155.

Ако организација удруженог рада или орган који се стара о одржавању путева не одржава пут на начин одређен прописима о путевима и тиме доведе у непосредну опасност учеснике у саобраћају, орган унутрашњих послова из члана 154. став 2. овог закона донеће решење којим ће наредити предузимање мера потребних за успостављање услова за безбедан саобраћај на путу.

Члан 156.

Надзор над саобраћајним знаковима на путевима у погледу безбедности саобраћаја врши општински орган унутрашњих послова, односно Републички секретаријат за унутрашње послове, на путевима на којима овај орган врши контролу и регулисање саобраћаја.

Ако на јавном путу недостаје саобраћајни знак или ако је такав знак неправилно постављен или ако је сувишан, или ако је дотрајао, орган из става 1. овог члана наредиће својим решењем организацији или органу који поставља саобраћајне знакове да такав знак постави, односно уклони или замени.

Члан 157.

Сагласност на решење о ванредном превозу који се доноси по прописима о путевима даје општински орган унутрашњих послова, а ако се ванредни превоз врши на територији два или више органа унутрашњих послова или на путевима на којима контролу и регулисање саобраћаја врше посебне јединице саобраћајне милиције - Републички секретаријат за унутрашње послове.

Организација или лице које врши ванредни превоз организује пратњу превоза.

Орган унутрашњих послова који даје сагласност на решење о ванредном превозу може одредити да се превоз врши уз пратњу радника милиције као и начин вршења пратње.

Члан 158.

Ако радник органа унутрашњих послова који вршећи послове контроле и регулисања саобраћаја или овлашћени радник надлежног инспекцијског органа у вршењу инспекцијског надзора, затекне на путу возило паркирано супротно прописима или на месту на коме оно представља опасност или сметњу у саобраћају или кретању пешака, донеће усмено решење да возач, ако је присутан, одмах возило уклони, под претњом принудног извршења.

Ако се у случају из става 1. овог члана возач не налази на лицу места, орган унутрашњих послова, односно радник надлежног инспекцијског органа донеће, без саслушања странке, решење којим ће се наложити да се то возило уклони у року који се може рачунати и на минуте. Ово решење се налепљује на возило уз назначење дана и часа када је налепљено и тиме се сматра да је достављање извршено. Доцније оштећење или уништење овог решења нема

утицаја на ваљаност достављања.

Ако возач, сопственик, односно корисник у случајевима из ст. 1. и 2. овог члана, не уклони возило, радник органа унутрашњих послова, односно овлашћени радник надлежног инспекцијског органа наредиће да се то возило о трошку сопственика, односно корисника уклони на друго место, које је у непосредној близини места са којег је возило уклоњено, ако за то постоје могућности, или на друго место које је за то посебно одређено о чему се, ако постоје могућности, обавештава возач, сопственик, односно корисник возила.

Жалба против решења из ст. 1. и 2. овог члана не одлаже извршење.

Члан 159.

Ако радник органа унутрашњих послова, вршећи послове контроле и регулисање саобраћаја, затекне у саобраћају:

1. возило које није регистровано по важећим прописима или је означено страним регистарским таблицама на којима бројеви и ознаке нису у складу са међународним уговорима које је Југославија ратификовала, или се креће по истеку важења потврде о издавању пробних таблица, зауставиће возило и наредиће возачу да скине регистарске таблице и да му их преда, а возачу ће издати потврду о одузимању регистарских таблица са напоменом да предузме све мере ради регистрације возила у складу са прописима,

2. возило које се креће путем на коме је трајно или у одређено време забрањен саобраћај возила оне категорије у коју то возило спада или возило које је означено пробним таблицама, а креће се путем који није наведен у потврди, наредиће возачу да одмах прекине саобраћај на том путу, а возачу ће издати потврду о издатом наређењу,

3. возило које се у зимским условима креће путем без прописане зимске опреме, наредиће возачу да одмах прекине саобраћај и да возило уклони са коловоза.

Ако возач не поступи по наређењу из става 1. овог члана, радник органа унутрашњих послова који врши послове контроле и регулисања саобраћаја, искључиће возило из саобраћаја.

Члан 160.

У поступку припреме и израде урбанистичког плана и програма комуналне или стамбено-комуналне изградње учествује и представник надлежног општинског органа унутрашњих послова, а ако су ти планови и програми од значаја за ширу друштвено-политичку заједницу онда и представник Републичког секретаријата за унутрашње послове.

Члан 161.

Републички секретаријат за унутрашње послове донеће ближе прописе о условима и начину проверавања познавања прописа о безбедности саобраћаја на путевима у случајевима из члана 119. став 2. овог закона.

Члан 162.

Радник милиције који поседује возачку дозволу "Б" категорије може, ако је за то обучен, управљати и моторним возилима категорије Ц и Д у случајевима кад је такво возило потребно уклонити са пута, одвести га до простора за паркирање или другог места где ће се даље чувати, ако његов возач не може или не сме њиме управљати.

Члан 163.

Ради остваривања повољнијих услова за безбедност саобраћаја на путевима органи унутрашњих послова на захтев образовно-васпитних и других организација удруженог рада, органа управе и грађана, могу организовати саобраћајне патроле грађана и школске саобраћајне патроле.

Саобраћајне патроле из става 1. овог члана могу вршити регулисање саобраћаја само у присуству саобраћајног милиционера. Изузетно, кад школске саобраћајне патроле обезбеђују пролаз школске деце преко коловоза пред школским зградама, присуство саобраћајног милиционера није обавезно.

Чланови саобраћајних патрола морају бити посебно оспособљени за вршење регулисања саобраћаја и имати униформу или посебне ознаке, а наредбе које издају учесницима у саобраћају морају бити у складу са прописима о правилима саобраћаја и знацима које дају овлашћена лица.

Учесници у саобраћају дужни су поступати по захтевима и наредбама саобраћајних патрола.

Републички секретаријат за унутрашње послове донеће ближе прописе о обуци, униформи, ознакама и другим питањима везаним за функционисање саобраћајних патрола.

VII. УНУТРАШЊА КОНТРОЛА

Члан 164.

Самоуправне интересне заједнице, организације удруженог рада и друге организације и органи који су дужни да организују и трајно врше контролу над испуњавањем прописаних услова и других мера из члана 8. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима (у даљем тексту: унутрашња контрола), прописале својим општим актима организацију, делокруг, овлашћења и начин вршења контроле, начин вођења евиденција о вршењу контроле као и одговорност радника који обављају дужност унутрашње контроле.

Члан 165.

Организације и органи из члана 164. овог закона, дужни су да својим општим актима регулишу питања која се односе нарочито на примену прописа о:

- здравственим условима које морају испуњавати возачи;
- психофизичком стању возача (трезвеност, одморност и друга психичка и физичка стања);
- провери знања из области безбедности саобраћаја;
- радном времену возача (дневном, недељном, месечном) и о одморима возача;
- начину одређивања посаде на возилима са гледишта безбедности саобраћаја;
- редовним и ванредним техничким прегледима возила;
- периодичним и повременим прегледима возила;
- дневној контроли исправности возила;
- правилном вршењу примопредаје возила када се у току радног дана врши смењивање возача;
- уређајима, опреми, алату и резервним деловима на возилу;
- исправности и коришћењу тахографа и контроли и евиденцији тахографских трака или плоча;
- правилном оптерећивању возила (број путника, тежина товара, обезбеђење путника и товара и сл.);
- хигијенско-техничким условима које морају да испуне возила, а који утичу на безбедно управљање возилом;
- вођењу евиденције, праћењу и анализа саобраћајних незгода и прекршаја у којима су учествовали возачи и о предузимању одговарајућих мера у вези с тим;
- начину организовања и спровођења саобраћајно-васпитног и пропагандног рада за већу безбедност у оквиру организације;
- томе да редови вожње, начин награђивања возача и др. не утичу на угрожавање безбедности саобраћаја;
- изградњи и реконструкцији јавних путева;
- одржавању и заштити јавних путева;
- саобраћајним знаковима;
- вођењу евиденције о стању на путевима, и
- информисању јавности о стању на путевима.

Члан 166.

Општински орган унутрашњих послова врши контролу рада организација удруженог рада и других организација и органа у спровођењу прописа о унутрашњој контроли.

Члан 167.

Самоуправне интересне заједнице, организације удруженог рада и друге организације и органи у којима се врши надзор из члана 166. овог закона дужни су да овлашћеном лицу омогуће вршење надзора, ставе на располагање одговарајућу документацију и да дају потребне податке и обавештења.

Члан 168.

Овлашћено лице за вршење надзора саставиће записник о извршеном прегледу и налазима и један примерак уручити организацији или органу код којих је преглед извршен.

Члан 169.

Овлашћено лице дужно је да чува као службену тајну све податке за које је сазнало у вршењу послова надзора за које је радна организација утврдила да представљају пословну, односно службену тајну.

Члан 170.

Органи унутрашњих послова у вршењу надзора над спровођењем прописа о унутрашњој контроли дужни су да у пословима од заједничког интереса сарађују са инспекцијским службама и другим органима и организацијама, међусобно размењују податке и информације и једни другима пружају помоћ.

IX. САВЕТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА

Члан 171.

У циљу развијања превентивних активности у области безбедности саобраћаја и координирања и сарадње свих субјеката на унапређењу опште безбедности у саобраћају као делатности од општег друштвеног интереса, образује се Републички савет за безбедност саобраћаја на путевима (у даљем тексту: Републички савет), као посебно друштвено тело.

За обављање активности из става 1. овог члана у општини, односно граду Београду може се основати општински односно градски савет за безбедност саобраћаја на путевима као посебно друштвено тело.

Члан 172.

Републички савет разматра и проучава одређена питања из области безбедности саобраћаја и саобраћајне превентиве; иницира и предлаже мере за унапређење опште безбедности саобраћаја; иницира и остварује сарадњу и координацију свих органа и организације које превентивно делују у саобраћају; организује и подстиче активности на саобраћајном васпитању и образовању радних људи и грађана (саобраћајно-васпитне акције и манифестације, такмичења, израда и обезбеђење васпитно-пропагандних средстава, научноистраживачки рад); даје мишљење о предлозима закона и других аката којима се уређују питања од интереса за безбедност саобраћаја; даје мишљења и

предлоге о мерама за техничко уређење саобраћаја и побољшање безбедности свих учесника у саобраћају; остварује и подстиче координацију и иницира сарадњу између републичких организација и органа општинских савета за безбедност саобраћаја, организација удруженог рада, интересних заједница, друштвених организација, организација у области информативне делатности, науке, образовања и културе и других организација и органа који врше послове у области безбедности саобраћаја; сарађује са одговарајућим телима за безбедност саобраћаја у Федерацији, другим социјалистичким републикама и социјалистичким аутономним покрајинама и одговарајућим организацијама страних земаља; и врши и друге послове од интереса за безбедност саобраћаја на путевима.

Члан 173.

Републички савет сачињавају председник и одређен број чланова.

У састав Републичког савета улази: представник Републичког секретаријата за саобраћај, Републичког секретаријата за унутрашње послове, Републичког секретаријата за привреду, Републичког секретаријата за образовање и науку и одређен број чланова које именује Извршно веће из реда истакнутих научних, културних и друштвено-политичких радника, научних организација и других организација и заједница које се баве пословима безбедности саобраћаја.

У састав Републичког савета улазе и представници друштвених организација које се баве пословима безбедности саобраћаја на путевима, а које Извршно веће одређује актом о именовању чланова Републичког савета.

У састав Републичког савета улазе и представници друштвених организација које се баве пословима безбедности саобраћаја на путевима, а које Извршно веће одређује актом о именовању чланова Републичког савета.

Стручне и административно-техничке послове за потребе савета врши Републички секретаријат за унутрашње послове.

Члан 174.

Мандат чланова Републичког савета траје четири године.

Члан 175.

Републички савет ради искључиво у седницама, а одлуке доноси већином гласова свих чланова савета.

Републички савет доноси пословник којим ближе утврђује организацију и начин свога рада.

X. ФИНАНСИРАЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА

Члан 176.

Друштвено-политичке заједнице у оквиру својих права и дужности обезбеђују средства за финансирање унапређења безбедности саобраћаја на путевима.

За унапређење безбедности саобраћаја на путевима користе се и средства од новчаних казни за прекршаје предвиђене прописима о безбедности саобраћаја на путевима.

Од укупних средстава из става 2. овог члана 50% припада општини чији је орган наплатио казну, односно на чијој територији је плаћена новчана казна и исказује се у буџету општине, а 50% припада Републици и исказује се у буџету Социјалистичке Републике Србије.

Средства из става 3. овог члана користе се искључиво за:

1. финансирање активности савета за безбедност саобраћаја на путевима,
2. техничку опрему јединица милиције које врше контролу и регулисање саобраћаја на путевима,
3. научноистраживачки рад у области безбедности саобраћаја на путевима и
4. отклањање непосредних опасности на путевима (изградња стајалишта, отклањање "црних тачака" и др.).

Средства из става 3. овог члана користе се према програму који доноси Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије на предлог Републичког савета за безбедност саобраћаја на путевима, односно Скупштина одговарајуће друштвено-политичке заједнице на предлог савета за безбедност саобраћаја на путевима.

Ако у општини није образован савет за безбедност саобраћаја на путевима програм из става 5. овог члана доноси скупштина општине на предлог свог извршног савета.

Члан 177.

За финансирање активности из члана 176. став 4. овог закона, могу се користити и друга средства која се обезбеде за ове намене.

XI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 178.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај организација удруженог рада, самоуправна интересна заједница или друго правно лице:

1. ако нареди или дозволи да се пробна возња возила на моторни погон врши без одобрења (члан 60);
2. ако поступи противно одредбама члана 122. овог закона;
3. ако нареди или дозволи да у саобраћају на путу учествују возила која носе регистарске таблице противно одредбама члана 141. овог закона;

4. ако без овлашћења врши технички преглед моторних и прикључних возила, трактора и прикључних возила као и запрежних возила која вуку трактори (члан 144);

5. ако не поступи по решењу органа унутрашњих послова којим се наређује предузимање мера за успостављање услова за безбедан саобраћај на путу (чл.155);

6. ако не поступи по решењу органа унутрашњих послова донесеног на основу члана 156. став 2. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и новчаном казном од 6.000 до 50.000 динара и одговорно лице у организацији удруженог рада, самоуправној интересној заједници или другом правном лицу.

Новчаном казном од 6.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у државном органу, месној заједници и друштвено-политичкој организацији.

Члан 179.

Новчаном казном од 80.000 до 800.000 динара казниће се за прекршај организација удруженог рада, самоуправна интересна заједница или друго правно лице:

1. ако нареди или дозволи да аутобусима у међумесном превозу буде придодато прикључно возило за превоз путника (члан 13);

2. ако нареди или дозволи да се превоз лица аутобусима и тролејбусима, врши противно одредбама члана 14. став 1. овог закона;

3. ако нареди или дозволи да се превоз лица у простору за смештај терета на теретно моторно возило врши противно одредбама члана 17. овог закона;

4. ако на теретном моторном возилу врши скупни превоз радника, а нису испуњени услови прописани у члану 18. ст. 1. и 2. овог закона;

5. ако нареди или дозволи да се у теретном моторном возилу превозе лица млађа од 14 година противно одредбама члана 21. овог закона;

6. ако у прописаном року не изради саобраћајно-техничку документацију о постављању саобраћајних знакова (члан 150. став 1);

7. ако не пропише организацију и функционисање унутрашње контроле (члан 164).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 4.000 до 40.000 динара и одговорно лице у организацији удруженог рада, самоуправној интересној заједници или другом правном лицу.

Новчаном казном од 4.000 до 40.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у државном органу, месној заједници и друштвено-политичкој организацији.

Члан 180.

Новчаном казном од 60.000 до 600.000 динара казниће се за прекршај организација удруженог рада, самоуправна интересна заједница и центар за обуку возач или друго правно лице:

1. ако нареди или дозволи да се при превозу стоке теретним моторним возилом поступа противно одредбама члана 20. овог закона;

2. ако нареди или дозволи да се превоз лица врши у затвореном простору моторног возила који се не може изнутра отворити (члан 22);

3. ако нареди или дозволи да теретним моторним возилом којим се врши скупни превоз лица управља возач који не испуњава услов из члана 23. овог закона;

4. ако нареди или дозволи да се у прикључном возилу које вуче теретно моторно возило врши превоз лица (члан 25);

5. ако нареди или дозволи да се на трактору или у прикључном возилу које вуче трактор врши превоз лица противно одредбама члана 26. овог закона;

6. ако нареди или дозволи да се превоз лица у прикључном возилу које вуче трактор врши противно одредбама члана 27. овог закона;

7. ако нареди или дозволи да се у прикључном возилу које вуче трактор врши скупни превоз лица противно одредбама члана 28. овог закона;

8. ако нареди или дозволи да трактором који вуче прикључно возило у коме се врши скупни превоз управља возач који не испуњава услове из члана 29. овог закона;

9. ако нареди или дозволи да радна машина у саобраћају на путу вуче прикључке који не служе њеној намени (члан 33. став 1);

10. ако нареди или дозволи да се у прикључном возилу које вуче мотокултиватор врши превоз лица противно одредбама члана 36. став 3. овог закона;

11. ако нареди или дозволи да мотокултиватором који у прикључном возилу превози лица, управља лице које не испуњава прописане услове (члан 36. став 4);

12. ако нареди или дозволи да се вучење натовареног теретног моторног возила, односно трактора са прикључним возилом врши противно одредбама члана 56. овог закона;

13. ако врши пробну вожњу возилом на моторни погон које није прописно обележено (члан 63);

14. ако без посебног одобрења организује спортску или другу приредбу на путу (члан 64. став 1);

15. ако нареди или дозволи да такмичаре који учествују на приредби прате возила која нису обележена посебном

ознаком или ако такву oznaku на време не достави надлежним органима унутрашњих послова (члан 68);

16. ако после одржане приредбе на путу не поступи по одредбама члана 69. овог закона;

17. ако не обавести надлежни орган унутрашњих послова о пријему лица повређеног у саобраћајној незгоди или не обавести о смрти лица повређеног у саобраћајној незгоди (члан 73);

18. ако нареди или дозволи да трактором управља лице које нема важећу дозволу за возача трактора или другу одговарајућу дозволу (члан 76);

19. ако нареди или дозволи да возач трактора коме је забрањено управљање трактором или коме је одузета дозвола за возача трактора, управља трактором у саобраћају на путу за време трајања забране, односно за време за које му је дозвола за возача трактора одузета (члан 81);

20. ако нареди или дозволи да оспособљавање кандидата за возача врши лице које нема дозволу за возача - инструктора (члан 90. став 2);

21. ако нареди или дозволи да оспособљавање кандидата за возача за теоретски део испита врши лице које не испуњава прописане услове (члан 90. став 3);

22. ако почетну обуку из управљања моторним возилом врши противно одредбама члана 88. овог закона;

23. ако нареди или дозволи да се обучавање кандидата за возаче врши на возилима која не испуњавају услове из члана 91. став 1. овог закона;

24. ако се при обуци кандидата за возаче не придржава одредаба члана 92. став 1. овог закона;

25. ако обучавање кандидата за возаче врши противно одредбама члана 94. овог закона;

26. ако нареди или дозволи да припремање кандидата за возача у управљању возилом на путу отпочне противно одредбама члана 97. став 1. овог закона;

27. ако нареди или дозволи да обучавање кандидата у управљању моторним возилом врши инструктор који је под утицајем алкохола или других опојних средстава, болестан, уморан или у таквом психичком стању да је неспособан да врши сигуран надзор над кандидатом кога обучава (члан 98. став 1.);

28. ако висину накнаде за оспособљавање кандидата за возача утврди противно одредбама члана 101. овог закона;

29. ако полагање испита за возача моторног возила организује и врши у месту које не испуњава услове прописане у члану 103. ст. 1. и 2. овог закона;

30. ако образује испитну комисију противно одредбама члана 104. овог закона;

31. ако омогући кандидату полагање испита за возача противно одредбама члана 105. став 1. овог закона;

32. ако о положеном испиту провере знања о познавању саобраћајних прописа, односно о положеном испиту за возача моторног возила и возача трактора не изда уверење (члан 109. ст. 1. и 2.);

33. ако нареди или дозволи да возилом управља лице које нема важећу возачку дозволу или дозволу за возача трактора, односно потврду о познавању саобраћајних прописа (члан 117. став 2);

34. ако врши здравствене прегледе и издавања лекарских уверења о телесној и душевној способности за управљање моторним возилом, а не испуњава прописане услове (члан 123);

35. ако приликом пријема на преглед и лечење лица поступи противно одредбама члана 129. овог закона;

36. ако не води прописану евиденцију о оштећеним возилима на којима су вршене поправке (члан 131);

37. ако нареди или дозволи да у саобраћају на путевима учествују нерегистрована возила противно одредби члана 132. став 1. овог закона;

38. ако поступи противно одредбама члана 146. став 1. овог закона;

39. ако нареди или дозволи да у саобраћају на путу учествује возило на коме није вршен технички преглед прописан одредбама члана 147. став 2. овог закона;

40. ако на захтев органа унутрашњих послова не даје одговарајуће податке о путу и о саобраћају на путу (члан 152);

41. ако овлашћеном лицу не омогући вршење надзора над законитошћу рада у спровођењу унутрашње контроле (члан 167).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 3.000 до 30.000 динара и одговорно лице у организацији удруженог рада, самоуправној интересној заједници и центру за обуку возача или другом правном лицу.

Новчаном казном од 3.000 до 30.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у државном органу, месној заједници и друштвено-политичкој организацији.

Члан 181.

Новчаном казном од 10.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај лице које као превозник у самосталном обављању делатности личним радом средствима рада у својини грађана у том својству лично управља својим возилом, као и кад повери другом лицу на управљање своје возило, којим је учињен прекршај из члана 178. став 1. тач. 2. и 3, члана 179. став 1. тач. 3, 4. и 5. и члана 180. став 1. тач. 1. до 12, 18, 19, 33, 37. и 39. овог закона, као и појединац сопственик приватне занатске радње за прекршај из члана 180. став 1. тачке 36. овог закона.

Члан 182.

Новчаном казном од 5.000 до 25.000 динара или казном затвора по два месеца казниће се за прекршај:

1. возач који на теретном моторном возилу врши превоз лица противно одредбама члана 17. ст. 1. и 3. овог закона;

2. возач који теретним моторним возилом врши превоз радника противно одредбама члана 18. овог закона;

3. возач који се при вршењу скупног превоза теретним моторним возилом креће брзином већом од 50 km на час (члан 19);

4. возач који у теретном моторном возилу врши превоз лица млађих од 14 година противно одредбама члана 21.

овог закона;

5. возач трактора који поступа противно одредбама члана 26. ст. 4. и 5. овог закона;
6. возач који управља возилом на моторни погон којим се врши пробна возња без посебног одобрења (члан 60);
7. возач који у саобраћају на путу управља трактором а није му издата одговарајућа дозвола (члан 76);
8. возач трактора који у саобраћају на путу управља трактором за време трајања забране управљања трактором која је уписана у његову дозволу за возача трактора, односно у возачку дозволу из члана 76. овог закона или за време за које му је дозвола за возача трактора одузета (члан 81);
9. возач - инструктор који за време обуке кандидата у управљању моторним возилом и трактором поступа противно одредбама члана 98. овог закона;
10. возач који у саобраћају на путу управља возилом које носи регистарске таблице противно одредбама члана 141. овог закона, као и сопственик возила који дозволи да такво возило учествује у саобраћају.

За прекршај из става 1. овог члана којим је изазвана непосредна опасност за другог учесника у саобраћају, или проузрокована саобраћајна незгода, учинилац ће се казнити новчаном казном од 12.000 до 50.000 динара или казном затвора од 30 дана до два месеца, а возачу ће се уз казну изрећи и заштитна мера забране управљања моторним возилом, односно забрана управљања трактором у трајању од три месеца до једне године.

Члан 183.

Новчаном казном од 4.000 до 20.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај:

1. возач који при укључивању у саобраћај са земљаног пута или са површина на којима се не врши саобраћај износи блато на коловоз (члан 7);
2. возач који у прикључном возилу које је придодато аутобусу превози путнике у међумесном превозу (члан 13);
3. возач који аутобусом и тролејбусом превози лица противно одредбама члана 14. став 1. овог закона;
4. возач аутобуса или тролејбуса који поступи противно одредбама члана 15. овог закона;
5. возач који док превози стоку теретним моторним возилом поступа противно одредбама члана 20. овог закона;
6. возач који превози лица у затвореном простору моторног или прикључног возила који се не може изнутра отворити (члан 22);
7. возач који теретним моторним возилима врши скупни превоз ако не испуњава услов из члана 23. овог закона;
8. возач који на спољним деловима моторног или прикључног возила превози лица противно одредбама члана 24. овог закона;
9. возач који на прикључном возилу које вуче теретно моторно возило превози лица противно одредбама члана 26. овог закона;
10. возач који на трактору или у прикључном возилу које вуче трактор превози лица противно одредбама члана 26. ст. 1-3. овог закона;
11. возач који у прикључном возилу које вуче трактор превози лица противно одредби члана 27. став 1. овог закона;
12. возач који у прикључном возилу које вуче трактор врши скупни превоз противно одредбама члана 28. овог закона;
13. возач који управља трактором којим се врши скупни превоз ако није најмање три године управљао овом категоријом возила (члан 29);
14. возач који у саобраћају на путу управља трактором који вуче преуређено запрежно возило, противно одредбама члана 30. овог закона;
15. возач који на запрежном возилу које вуче трактор превози лица противно одредбама члана 32. став 1. овог закона;
16. возач који у прикључном возилу које вуче мотокултиватор превози лица противно одредби члана 36. став 3. овог закона;
17. родитељ или старатељ који занемари дужност старања или дозволи деци да возе бицикл противно одредбама члана 37. овог закона;
18. родитељ или старатељ који занемари дужност старања или дозволи лицу млађем од 14 година да у саобраћају на путу управља бициклом са мотором (члан 38);
19. возач који вучење неисправног возила на моторни погон врши противно одредбама члана 54. ст. 2. и 3. овог закона;
20. учесник у саобраћајној незгоди који је непосредно учествовао у саобраћајној незгоди у којој је било погинулих или повређених лица или је настала већа материјална штета, ако не поступи по одредбама члана 71. овог закона;
21. учесник у саобраћајној незгоди који не поступи по одредбама члана 74. овог закона;
22. возач који у саобраћају на путу управља радном машином, мотокултиватором и бициклом са мотором, а није му издата потврда о познавању саобраћајних прописа, односно који не поседује важећу возачку дозволу или дозволу за возача трактора (члан 78);
23. родитељ или старатељ који дозволи да запрежним возилом у саобраћају на путу управља лице млађе од 14 година (члан 82);
24. возач - инструктор који почетну обуку из управљања возилом изводи ван одређеног полигона, односно другог простора (члан 88);
25. возач - инструктор који се не придржава прописаног плана и програма обуке или који не води прописане евиденције (члан 92. став 1);
26. кандидат за возача мотоцикла и кандидат за возача трактора који се у управљању мотоциклом, односно трактором на путу не придржава одредаба члана 99. овог закона;
27. сопственик возила односно возач коме је возило поверено на управљање, који дозволи да возилом управља лице коме није издата одговарајућа дозвола, односно потврда о познавању саобраћајног прописа (члан 117. став 2);

28. возач возила на моторни погон који промени пребивалиште ако ту промену не пријави органу унутрашњих послова у одређеном року (члан 118);

29. возач који у саобраћају на путу управља нерегистрованим трактором, радном машином, мотокултиватором, бициклом са мотором и запрежним возилом (члан 132. став 1);

30. сопственик регистрованог возила који не поступи по одредбама члана 142. овог закона.

Ако је прекршајем из става 1. овог члана изазвана непосредна опасност за другог учесника у саобраћају или проузрокована саобраћајна незгода, учинилац прекршаја ће се казнити новчаном казном од 8.000 до 40.000 динара или казном затвора до два месеца, а ако је учинилац прекршаја возач моторног возила или возач трактора, возачу се уз казну може изрећи и заштитна мера забране управљања моторним возилом, односно забрана управљања трактором у трајању од 30 дана до једне године.

Члан 184.

Новчаном казном од 2.000 динара казниће се на лицу места за прекршај:

1. возач који се возилом креће уназад противно одредбама члана 9. овог закона;
  2. возач који у саобраћају на путу управља трактором који вуче запрежно возило које не испуњава услове прописане у члану 31. овог закона;
  3. возач који у саобраћају на путу управља радном машином противно одредбама чл. 33. и 34. овог закона;
  4. возач који у саобраћају на путу управља мотокултиватором противно одредбама члана 35. овог закона;
  5. возач који у саобраћају на путу управља мотокултиватором који нема исправне уређаје за управљање и заустављање или ако на мотокултиватору превози друга лица (члан 36);
  6. возач који у прикључном возилу које вуче мотокултиватор превози лица а не испуњава услове из члана 36. став 4. овог закона;
  7. возач који превози лица у приколици коју вуче бицикл, бицикл са мотором и мотоцикл, или у товарном сандуку трицикла, трицикла са мотором и мотоцикла на три точка (члан 41);
  8. лице које се на магистралним и регионалним путевима обучава у вожњи бицикла и бицикла са мотором (члан 42);
  9. лице које преко магистралних и регионалних путева прегони стоку ван обележених места, или које при том не предузима прописане мере обезбеђења (члан 48);
  10. лице које на јавним путевима храни, задржава и оставља стоку, или које на магистралним и регионалним путевима гони стоку у стаду или крду, или је прикупља ради гоњења на испашу (члан 49. ст. 1. и 2);
  11. лице које ноћу гони стоку јавним путевима у стаду или крду, ако не предузме прописане мере безбедности (члан 50. став 3);
  12. возач који вуче натоварено теретно моторно возило односно трактор са прикључним возилом противно одредбама члана 56. овог закона;
  13. возач који при вучењу неисправног возила на моторни погон поступа противно одредбама члана 58. овог закона;
  14. возач - инструктор који за време обуке кандидата у управљању моторним возилом, превози друга лица (члан 91. став 2);
  15. возач који управља трактором, трамвајем, бициклом са мотором, радном машином или мотокултиватором, а нема при себи важећу дозволу односно потврду или је не покаже на захтев овлашћених лица (члан 117).
- Ако је прекршајем из става 1. овог члана изазвана непосредна опасност за другог учесника у саобраћају или саобраћајна незгода, учинилац ће се казнити новчаном казном од 3.000 до 25.000 динара или казном затвора до два месеца.

За прекршај из става 1. овог члана којим је изазвана непосредна опасност за другог учесника у саобраћају или саобраћајна незгода, може се против возача изрећи и заштитна мера забране управљања моторним возилом, односно забране управљања трактором у трајању од 30 дана до 6 месеци.

Члан 185.

Новчаном казном од 1.000 динара на лицу места казниће се за прекршај:

1. возач који при укључивању у саобраћај из дворишта, гараже или друге површине, не поступи по одредбама члана 6. овог закона;
2. возач који полукружно скретање возила врши противно одредбама члана 8. овог закона;
3. возач који оставља возило на моторни погон на путу ако не предузме потребне мере ради спречавања неовлашћених лица да возило ставе у покрет (члан 10);
4. возач који не предузме потребне мере да возило на моторни погон не крене само са места на коме је остављено (члан 11);
5. возач који у саобраћају на путу превози у возилу већи број лица него што је означено у саобраћајној дозволи односно у потврди о регистрацији (члан 12);
6. лица које се превозе теретним моторним возилом ако поступе противно одредбама члана 17. став 2. овог закона;
7. лице које за време превоза стоји у прикључном возилу које вуче трактор, седи на страницама товарног сандука, ускаче или искаче док је возило у покрету или се налази на спољним деловима возила или на прикључним оруђима које вуче трактор (члан 27);
8. лица која за време док се превозе прикључним или запрежним возилом које вуче трактор, не поступају по одредбама члана 27. став 2. и члана 32. став 2. овог закона;
9. возач бицикла, бицикла са мотором и мотоцикла ако превози лице противно одредбама члана 39. овог закона;

10. возач бицикла, бицикла са мотором и мотоцикла који у саобраћају на путу вуче приколицу која не испуњава услове прописане у члану 40. овог закона;

11. возач бицикла или бицикла са мотором који се бицикличком стазом креће брзином већом од 40 km на час (члан 43);

12. возач запрежног возила који не води стоку при преласку преко пута резервисаног за саобраћај моторних возила и на прелазу пута преко железничке пруге у нивоу без браника или полубраника (члан 44. став 2);

13. гонич стоке који, када се стока гони или води јавним путем, не поступа по одредбама члана 50. ст. 1. и 2. овог закона;

14. водич организоване колоне пешака који при кретању такве колоне у саобраћају на путу не поступа по одредбама члана 53. овог закона;

15. лице које управља неисправним возилом на моторни погон које се вуче помоћу ужета или круте везе, ако нема одговарајућу дозволу (члан 55);

16. возач који неисправно возило на моторни погон вуче помоћу ужета ако је одстојање између возила краће од три метра (члан 57);

17. возач који приликом наизменичног пропуштања возила на суженим деловима пута при извођењу радова на путу, не поступи по знацима којима се регулише пропуштање возила (члан 59);

18. возач возила на моторни погон којим се врши пробна вожња, ако возило није прописно обележено (члан 63);

19. возач који у саобраћају на путу управља трактором, а одговарајућој дозволи је истекао рок важења (члан 76).

Ако је прекршајем из става 1. овог члана изазвана непосредна опасност за другог учесника у саобраћају или саобраћајна незгода, учинилац ће се казнити новчаном казном од 2.500 до 20.000 динара или казном затвора до 30 дана.

За прекршај из става 1. овог члана којим је изазвана непосредна опасност за другог учесника у саобраћају или саобраћајна незгода, може се против возача изрећи и заштитна мера забране управљања моторним возилом, односно трактором у трајању од 30 дана до 3 месеца.

Члан 186.

Новчаном казном од 500 динара казниће се на лицу места за прекршај:

1. возач запрежног возила који се иза другог возила не креће на довољном одстојању (члан 45);

2. возач запрежног возила који превози лица противно одредбама члана 46. овог закона;

3. возач запрежног возила ако за време вожње поступа супротно одредбама члана 47. овог закона;

4. пешак, бициклиста или јахач који при кретању коловозом не поступа по одредбама члана 51. овог закона;

5. пешак који при силажењу на коловоз ради обилажења неке препреке на тротоару не поступи по одредбама члана 52. овог закона;

6. возач трактора, радне машине, мотокултиватора и бицикла са мотором који у саобраћају на путу поступа противно одредбама члана 139. овог закона;

7. возач трактора, радне машине, мотокултиватора и бицикла са мотором, који управља возилом а нема при себи или на захтев овлашћеног лица не покаже потврду о регистрацији за возило којим управља (члан 140).

Ако је прекршајем из става 1. овог члана изазвана непосредна опасност за другог учесника у саобраћају или саобраћајна незгода, учинилац ће се казнити новчаном казном од 1.500 до 15.000 динара.

Члан 187.

Новчану казну на лицу места за прекршај из чл. 210. став 1, 211. став 1, 212. став 1. и 213. став 1 Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима и за прекршај из чл. 184. став 1, 185. став 1. и члана 186. став 1. овог закона наплаћује радник милиције који врши контролу и регулисане саобраћаја на путевима.

Члан 188.

Општински орган унутрашњих послова који води у евиденцији возаче моторних возила и возаче трактора, дужан је да води уредну евиденцију о казнама, заштитним мерама и мерама безбедности које су изречене овим возачима.

Орган који изрекне казну, односно заштитну меру или меру безбедности, дужан је да о изреченој казни, односно мери обавести општински орган унутрашњих послова који возача води у својој евиденцији.

Републички секретаријат за унутрашње послове донеће ближе прописе о вођењу евиденције из става 1. овог члана.

Члан 189.

Ако је за прекршај за који је изречена заштитна мера забране управљања моторним возилом, односно трактором, изречена казна затвора, ова мера се рачуна од дана кад је казна затвора издржана или застарела, а ако је за прекршај изречена новчана казна - од дана кад је возачу уписана у возачку дозволу, односно у дозволу за возача трактора забрана управљања моторним возилом односно трактором.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 190.

Возила на моторни погон и прикључна возила која су због знатног оштећења у саобраћајној незгоди или расходовања услед дуге употребе или других разлога преправљена, не могу да се региструју пре него што се не

подвргну посебном испитивању и о томе добију одобрење.

Организација удруженог рада или друга организација која је овлашћена за вршење техничког прегледа возила не сме да изда потврду о техничкој исправности возила из претходног става док се не прибави одобрење.

Члан 191.

Трошкови обезбеђења пробних вожњи, спортских и других приредаба на путу, превоза опасних материја, ванредног превоза и других ванредних обезбеђења на путу која врше органи унутрашњих послова падају на терет организатора односно превозника.

Републички секретаријат за унутрашње послове доноси ближе прописе о висини и начину плаћања ових трошкова.

Члан 192.

Скупштина града Београда доноси ближе прописе о уређајима за трамваје, о техничким условима за њихове уређаје и опрему, о техничким прегледима трамваја и возачима трамваја.

Члан 193.

Ауто-школе ће усагласити своју организацију и рад са одредбама Закона о изменама и допунама Закона о безбедности саобраћаја на путевима ("Службени гласник СР Србије", број 19/82) најкасније до 15. априла 1983. године.

Члан 194.

Испити за возаче моторних возила, возаче трактора и возаче-инструкторе, као и провера познавања саобраћајних прописа возача трамваја, бицикла са мотором, радних машина и мотокултиватора, до доношења програма на основу овлашћења из Закона о изменама и допунама Закона о безбедности саобраћаја на путевима ("Службени гласник СР Србије", број 19/82), полагаће се односно провера познавања саобраћајних прописа вршиће се, према програмима који су предвиђени прописима који су важили на дан ступања на снагу тог закона.

Члан 195.

Испити за возаче моторних возила, возаче трактора и возаче-инструкторе, као и провера познавања саобраћајних прописа возача трамваја, бицикла са мотором, радних машина и мотокултиватора, могу да се полажу, односно провере познавања саобраћајних прописа могу да се врше и по поступку, на начин и пред органима, како је то предвиђено прописима који су важили на дан ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о безбедности саобраћаја на путевима ("Службени гласник СР Србије", број 19/82), а најдуже до 15. априла 1983. године.